

דרשת שבת הגדול

מפי

כ"ק מרן פוסק הדור גאב"ד ירושלים
מרא דארעא קדישא שליט"א

בהיכל בית המדרש הגדול מהרי"ץ דושינסקיא ירושלים

דברים חוצבים להבות אש
מפי עמוד האש ההולך לפני המחנה
על מצבינו בעת הזאת

זהירות מהאינטרנט

התפשטות חילולי שבת קודש רח"ל

להיזהר מהמודע' שיש ברחוב

גיוס בני הישיבות

לתמוך בימורי הוראה'

הבחירות להסתדרות הציונית בארה"ב

חובת קביעת שיעורים בהלכות שבת

פירוד מרשעים

חינוך הבנים להיות גדולי תורה

כשרות המאכלים

ניסן תשפ"ה

פּוֹתְחִין בְּכַבּוּד אֲכַסְנִיָּה

פּוֹתְחִין בְּכַבּוּד אֲכַסְנִיָּה. קהילת דושינסקיא הוא היסוד של ה"עדה החרדית". קהילת דושינסקיא בראשות כ"ק האדמו"ר שליט"א עומדים בתוקף שלא להניח שום שינוי מדרך אבותינו שקיבלנו דור אחר דור, והיא שעמדה לנו לקיום העדה החרדית.

ועכשיו נבוא לברר הסוגיא דערב פסח שחל להיות בשבת:

א

שהרי מתקיים באכילה זו מלות ביעור לחשיב כשריפה, וכסם שאסור להאכיל תרומה לכלבים בשבת כיון שמתקיים בזה מ"ע לביעור כמו אש, כך גם יהא אסור לאדם עצמו לאכול חמץ בערב פסח שחל בשבת כיון שמתקיים בזה מ"ע לביעור כמו אש, לאכילת אדם לא גרע מאכילת כלב.

לְשִׁיטַת הַתּוֹס' אַת"ש

שאין מקיימים מ"ע לפני זמן האיסור ובשלמא לשיטת התוס' (פסחים 97 ד') שאין מקיימים מ"ע לתשביתו לפני זמן האיסור, אתי שפיר דכיון שאנו אוכלים סעודות שבת לפני זמן האיסור, הרי אין מקיימים בזה מ"ע לתשביתו כלל. אבל לשיטת רש"י (שם) דקיום מ"ע לתשביתו הוא לפני זמן האיסור, קשה טובא היאך מותר לאכול, והרי כשאוכל הסעודה, מקיים באכילתו גופא מ"ע לתשביתו, וזכמבואר ברש"י בבבלי דבאכילת כלבים מקיימים מ"ע דבאש תישרף דכתיב לגבי תרומה, וכיון דרחמנא אחשביה לאכילתו, א"כ עוברים בזה באיסור מלאכה בשבת.

אֲכִילַת פֶּת בְּעֶרְב פֶּסַח

שחל להיות בשבת

בגמ' פסחים איתא (מט, א) איתא "ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת וכו', ומשיירין מזון שתי סעודות".

ומבואר בדברי הגמ', דבערב פסח שחל להיות בשבת, אוכלים פת בסעודות השבת.

תמיהה על יסודו של רש"י

דאמרין רחמנא אחשביה

ויש לתמוה מכאן על יסודו הגדול של רש"י בבבלי, (כו, ב, ד"ה חלה) לאסור לתת לכלבים בשבת תרומה או חלה שנטמאו, כיון ד"רחמנא אחשבה להבערתן דכתיב באש תשרף", והיינו דכיון שמתקיים מלות שריפה בהאכלתן לכלבים, חשיב עצם הכילוי בגדר 'מלאכה' בשבת דהא רחמנא אחשביה לכילוי זה.

ומעתה יש לתמוה, דא"כ יהא אסור גם לאכול חמץ בערב פסח שחל להיות בשבת,

לרבנן אחי שפיר

ויש להוסיף עוד, דבשלמא לרבנן דס"ל
השבתתו בכל דבר, יש לומר דקושיא מעיקרא
ליתא, כיון דאליבא דרבנן אין דין "אש" כלל,
וא"כ ביעור זה אינו נחשב כ"אש" שהרי אין
דין אש כלל, והוי ביעור בעלמא שאינו נחשב
כאש, ולא אמרינן בזה רחמנא אחשביה
"כאש" ולא חשיב מלאכה, וכל קושייתינו הוא
רק אליבא דרבי יהודה, דכיון דאנו חוששים
דהלכה רבי יהודה דאין ביעור חמץ אלא
שריפה – וכמבואר ברמ"א (תמה, א), א"כ היה
ראוי לאסור לאכול חמץ בערב פסח שחל
להיות בשבת משום דרחמנא אחשביה
לאכילה זו כביעור של אש.

ב

ונראה ליישב תמיהה זו בכמה וכמה דרכים.

ראשית יש לומר דלפני זמן האיסור אין מצוה על החפלא

ראשית, יש לומר, דלפני זמן האיסור אין
המצוה על החפלא שיתבער שהרי אכתי אינו
חפלא דאיסורא, אלא יסוד המצוה הוא על
הגברא שלא יהיה ברשותו חמץ, ומשום"ה לא
חשיב מלאכה כיון שאין שום דין על החפלא
שיתבער, ולא דמי לתרומה דהוי דין בהחפלא
שיתבער וזה חשיב כילוי חשוב, שנתקיים דינו
של החפץ להתבער.

וא"כ קושיא מעיקרא ליתא, שהרי אנו
אוכלים את סעודות השבת לפני זמן האיסור,

ואז אין דין על החפלא שיתבער ולא הוי
מלאכה כלל.

שנית – בשריפת חמץ

אין השריפה מחמת חשיבותו

שנית נראה, דכל דברי רש"י הם רק בתרומה,
שהביעור הוא מחמת 'חשיבות' החפץ, שיש
תיקון לחפץ לשורפו, ובזה נחשב הדבר
למלאכה כיון שמביא את החפץ לתיקונו,
אבל בחמץ שהשריפה אינו מחמת 'חשיבות'
החפץ אלא אדרבה מחמת 'פחיתותו', בזה
ליכא שום חשיבות בכליונו, ולא הוי מלאכה.

שלישית – יש לחלק בין אכילת אדם לאכילת בהמה

ושלישית נראה, דכל דברי רש"י דמקיימים
מצוה ביעור באכילת כלב, זהו דווקא
באכילת כלב שזהו ביעור שלא כדרך הנאתו,
שמפסיד את המאכל באכילת אדם, וזה
נחשב 'ביעור', אבל באכילת אדם כדרכו
דהוי דרך הנאתו, לא חשיב ביעור כלל ואין
מקיימים בזה מ"ע דתשציתו. וא"כ קושיא
מעיקרא ליתא, שכשאנו אוכלים חמץ בערב
פסח, אין מקיימים מ"ע דתשציתו, ולא שייך
רחמנא אחשביה לאכילתו.

ויסוד הדבר מבואר להדיא בתוס' בפסחים
(כח, ב), דאפילו לר"ש דס"ל דחמץ אחר חלות
מותר בהנאה, מ"מ אסור באכילה "שנא"
תשציתו ומשמע תשציתו שלא כדרך הנאה
דהיינו אכילה", והיינו דכדרך הנאתו אי"ז
ביעור, ועל כן כשאוכל חמץ הרי הוא מבטל

מלוות תשציתו, דיסוד מ"ע לתשציתו הוא
לבער החמץ שלא כדרך הגאנתו דווקא.

כן מוכח ממנהגינו

לשרוף חמץ בערב פסח

ויש להביא ראיה לזה, שהרי כל בית ישראל
נהגו לשרוף חמץ בערב פסח בכל שנה כדי
לקיים זיעור חמץ כדעת רבי יהודה לאין

זיעור חמץ אלא שריפה. ולכאורה קשה למה
כריך לשרוף החמץ, והרי אפשר לאוכלו,
ואכילה חשיב כזיעור כמו שריפה וכמבואר
ברש"י לאכילת כלבים חשיב זיעור כמו אש.

וע"כ נראה דכל דברי רש"י הם רק באכילת
כלבים דהוי שלא כדרך הגאנתו, אבל באכילת
אדם אין יולאים מ"ע לתשציתו וכמבואר.

פסקי הלכות והנהגה למעשה

לערב פסח שחל בשבת

מי שיש לו מילואים בשיניים

יש לעורר שכמעט כל אחד שהיה אי פעם בחייו
אצל רופא שיניים, יש לו "מילואים" (סתימה)

בשיניים, ויש לעורר חשש, שמא נשאר בין
שיניו מעט חמץ בערב פסח, ואחר כך כשאכל
או שתה איזה מאכל חם שיד סולדת בו, ממילא
נבלע חמץ בתוך המילואים (הסתימות) מחמת

ולכן כל מי שיש לו מילואים (סתימות) בתוך
השיניים, ייזהר לא לאכול מאכל חם שהיד
סולדת בו בערב פסח.

ודבר זה נוגע במיוחד בערב פסח שחל להיות
בשבת, שלא לאכול מרק (זו"פ) חם שיד סולדת
בו.

להכין מערב שבת הכל

יש להכין מערב שבת כל הדברים שאסור
לעשותם בשבת, כמו צלית הזרוע, הכנת
החרוסת ומי מלח.

החום, ואח"כ ייפלט חמץ מהסתימות בתוך ימי
הפסח, ועלול להיכשל באיסור משהו חמץ
בפסח.

ששוכחים מהביטול, ויש להזהיר על זה, ויאמר יחד עם בני ביתו את נוסח כל חמירא.

ואגב, יש לעורר בנוסח כל חמירא, שאומרים בסוף הנוסח: "ליבטל וליהוי הפקר כעפרא דארעא. ויש שנהגו שלא לומר "ליבטל וליהוי הפקר", דבזה משמע שעושה ב' פעולות, אחד ביטול, והשני הפקר. וזה אינו נכון שהרי אם מפקירו, שוב אינו יכול לקיים המצוה בביטול וכמבואר ברמ"א שלאחר הפקר אין יוצאים מ"ע דביעור. ועל כן יש מדקדקים לומר "ליבטל ליהוי הפקר" בלא וא"ו החיבור. ובזה מתפרש דאין זה ב' פעולות נפרדות של הפקר וביטול, אלא הכל עשיה אחת של ביטול, אלא דעל ידי הביטול חשיב ממילא כהפקר כעפרא דארעא.

סעודה שלישית קודם שעה עשירית

מזדרזים לאכול סעודה שלישית קודם שעה עשירית, ואוכלים שאר מיני תבשלין, בלא 'המוציא'. וגם אם בבוקר חילק הסעודה ל ב' חלקים ואכל סעודה שלישית, מכל מקום טוב שיאכל גם אחר צהרים כדי לצאת השיטות שאין יוצאים סעודה שלישית בבוקר לפני זמן מנחה גדולה.

ולאחר אכילת הסעודות, טוב לנקות הרצפה בבירשט, וזורק הפירורים ומבערם.

סעודת היום

בסעודת הבוקר יש נוהגים לחלק הסעודה לב' חלקים, ולברך ברכת המזון באמצע הסעודה, ועוקרים עצמם מהחדר לזמן קצר, או מפסיקים חצי שעה, ואוכלים אחר כך סעודה שלישית, ולא נקרא גורם ברכה שאינה צריכה כיון שמכוון לצורך לסעודה שלישית, ויוצאים בזה לכמה שיטות סעודה שלישית קודם חצות.

אמנם יש גדולים שלא הפסיקו בסעודת שחרית, וסמכו על סעודה שלישית שיאכלו אחרי חצות עם דגים ובשר בלי המוציא, ורוב העולם נהגו כן.

ביטול חמץ לאחר הביעור

בגמר הביעור יבטל בפה יחד עם כל בני ביתו,

את כל החמץ שברשותו, ובזה מקיימים עיקר הביטול מדאורייתא, דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי (כדאיתא בגמ' בפסחים דף ד'), ויש

דברי התעוררות

לקחת אותנו לצבא שלהם, שאנחנו כבר מגויסים לצבא ה'.

ובאמת עיקר כוונתם בגיוס, הוא כדי לעקור את האמונה, וכפי שאמר ראש הכופרים בן גוריון שר", שהצבא שלהם אינו כמו כל צבא, אלא הוא כור ההיתוך, לחנך את הצעירים לדברי כפירה שכביכול אינם צריכים עזרה מלמעלה, ואינני רוצה להוציא מפיו דברי כפירה שלהם, וזהו מטרת הצבא שלהם לחנך לכפירה, לעקור את דרך אבותינו של אמונה ולחנך דרך חדשה של כוחינו ועצם ידי ח"ו.

הבחירות להסתדרות הציונית בארה"ב

לצערינו, בימים אלו מתקיימים 'בחירות' בארה"ב להסתדרות הציונית, ויש הרבה חרדים שמשתתפים בבחירות להסתדרות הציונית, ובטוחים שבזה ישיגו הרבה טובות הנאה לציבור החרדי ולשמירת התורה.

אבל צריך לידע שזהו איסור גמור, ואמנם תחילתו נראה כאילו באים להיטיב עמנו, אבל סופו רע שהם מכניסים פקפוקים באמונה ופקפוקים על עתיד התורה בישראל, והחכם עיניו בראשו להתרחק מהם בתכלית הפירוד, שכל מי שמתחבר אליהם נפגע מהם.

והשטן יש לו כח גדול, וכידוע שזה לעומת זה עשה האלוקים, וכשם שהעמיד הקב"ה כח

התפשטות חילולי שבת קודש רח"ל

אנחנו עכשיו במצב נורא מאוד, שראשי השלטון רוצים לשנות את התורה ולהביא כאן לחורבן ולעזיבת הדת ח"ו.

חילול שבת נעשה נורא ואיום, ובכמה מקומות פתחו חנויות גדולים בשבת, ואין פוצה פה להשמיע קול מחאה, וצריכים אנו למחות על מחללי שבת.

ולצערינו, באחת הערים בארץ הקודש פתחו מרכז גדול של חנויות בשבת, וצריך להיזהר לא לחזק ידם, ועל כן יש לקנות רק מחברה של שומרי שבת ולא מחברה של מחללי שבת, ובדרך זו נוכל לנהל מלחמה על שמירת השבת, שיש לנו כח לפעול יחד, וכל אותם שהולכים יחד איתם, מאבדים את כח המלחמה שלנו נגדם, שלצערינו אין לנו הרבה כח להשפיע עליהם לשמור שבת, ועיקר כוחינו הוא על ידי כח הקניה שמאוגד יחד על ידי הציבור החרדי, ואותם שפורשים וקונים מהם, מאבדים את כוחינו להילחם בהם.

גיוס בני הישיבות

והנה הממשלה דורשים מהחרדים להתגייס לצבא בטענת "שוויון בנטל", אבל אנחנו מודיעים להם "אנחנו לא נלך לצבא לעולם אפילו לא ליום אחד", וכל הממתקים והמעדנים שהם מציעים לנו, לא יעזור להם

'מהודר' צריכים לבוא לעדה החרדית שזהו הכשר בתכלית ההידור.

זהירות מהאינטרנט

ועל הכל חובת השעה היום לדבר על האינטרנט שהוא אבי אבות הטומאה, ועיקר המכשול מפני שמתחילים להשתמש מעט מעט, וחושבים בתחילה שאין זה גרוע פעם אחת.

והרוצה לעמוד כנגד טומאה זו עם גדר איתנה שאינו נפרץ, ומחפש קדושה בשלימות במאה אחוז - ובאופן שהטומאה לא תוכל להיכנס אצלו, לא יכניס כלל אינטרנט לביתו ואפילו עם פילטער.

להיזהר מהמודע' שיש ברחוב

וגם צריך להזהיר מאוד מהמודע' שנפוץ היום בבגדים, וצריך לילך בבגדים העתיקים שהיה מקובל תמיד, והבגדים הרי מעידים על האדם וצריך להמשיך בדרך העתיקה עם הבגדים של פעם.

וכל הגאולה של עם ישראל תלוי בזה שלא שינו שמם לשונם ומלבושם, וזהו דבר חשוב מאוד אצל כל אחד בביתו בשעה שמכינים צרכי פסח, להקפיד גם על הלבוש, לזרוק הלבוש שאינו מהודר.

לתמוך ב'מורי הוראה'

עוד יש לעורר אודות המצוה דאורייתא לתמוך במורי הוראה לפני יו"ט, וכמו שכתוב (דברים יד, כו-כו) 'ושמחת אתה וביתך והלוי', וכתב הגאון ר' שלמה הכהן מווילנא זצ"ל (שו"ת בנין שלמה סי' לג), שבזמן הזה שאין לנו עבודת הלויים במקדש,

הקדושה כך גם העמיד את כח הטומאה, ואנחנו צריכים להיזהר מאוד מכח הטומאה זה.

פירוד מרשעים

ואנחנו צריכים להתרחק בתכלית הריחוק מהחופשיים, שכל קשר עמהם מטמא, שהם עצמם טמאים וממילא הנקשר עמהם כגון בצבא או בשאר מקומות נטמא, ומי שרוצה להשיג קדושה ולעמוד בניסיונות הדור, ירבה ככל האפשר בהתרחקות מרשעים, וכפי מה שיוסיף בהתרחקות מרשעים כן יוכל להשיג קדושה.

ואצלינו בעדה החרדית, זכינו להיות נפרדים לגמרי מהם, והחינוך הוא על טהרת הקודש ללא טובת הנאה מהם, וגדולי ישראל מנהיגי העדה החרדית, כבר צפו מראש עוד לפני הקמת המדינה, את תוצאות הקלקול של החיבור לרשעים, והזהירו מראש להיפרד מהם בתכלית, ורק בזה יהא לנו כח נגד הטומאה שלהם שזהו טומאה נוראה.

כשרות המאכלים

והנה עכשיו שאנחנו קרובים לפסח, צריך כל אחד להיזהר על כשרות המאכלים שיהא מהדור בתכלית ההידור. וזהו המעלה המיוחדת של הכשרות של העדה החרדית שאינם מחפשים רק 'כשר' אלא מחפשים שיהא 'מהודר בתכלית ההידור', ויש על כל מוצרי הפסח - הכשר ופיקוח בכל רגע.

וכל מי שיש לו יראת שמים שיקנה מהכשר 'העדה החרדית' שזהו ההכשר הטוב ביותר, ודבר זה כבר ידוע בכל העולם שאם מחפשים

הרי ה'מורי הוראות' נחשבים 'שבט לוי', וצריך לשמחם בנתינת כסף לפני יום טוב וכדכתיב 'ושמחת אתה והלוי'. ואשריו ואשרי חלקו של המקיים מצוה זו בהידור.

חובת קביעת שיעורים בהלכות שבת

עוד יש לעורר, לקבוע שיעורים בהלכות שבת שיש בזה תועלת רבה. והנה ישנם שני מצוות שכתוב בהם "שמירה", בשבת כתיב (דברים ה, יב) "שמור את יום השבת", ובפסח כתיב (שמות יב, יז) "ושמרתם את המצוות", וא"כ כשם שבפסח עם ישראל נזהרים מאוד לשמור מחמץ בכל מיני גדרים וסייגים, כך גם בשבת צריך לשמור השבת עם גדרים וסייגים. ומכאן נלמד על החיוב ללמוד הלכות שבת, שהרי כבר כתב רבינו יונתן אייבשיץ זצ"ל בספר יערות דבש (הובא בהקדמת המשנה ברורה לח"ג) "שאי אפשר כלל במציאות שינצל האדם מאיסור שבת אם לא ילמד כל הדינים על בורים היטב היטב", וא"כ כל זמן שאין לומדים הלכות שבת, לא מקיימים 'שמור' להישמר בגדרים וסייגים שלא להיכשל באיסורי חילולי שבת.

ושכר רב יהא לכל מי שיזהר בזה להעמיד שיעורי תורה בקהילתם בהלכות שבת, ובתוך זמן קצר יראו בעז"ה בתוך הקהילה שיש לציבור תועלת גדולה מזה.

חינוך הבנים להיות גדולי תורה

פסח הוא זמן חינוך הבנים, שהלא הוא זמן קיום

המצוה ד'והגדת לבנך' להשריש האמונה בלב הבנים בליל הסדר ע"י סיפור יציאת מצרים, והזמן גרמא להשתדל בחינוך הבנים.

וכל אחד יתעורר להשריש אצל בנו ההשקפה הנכונה שתפקידו להיות גדול תורה ממש ולא לצמוח "אפרומע בעלבאס".

זהו "אטריפינע זאך" לחנך את הילדים להיות רק בעלי בתים, שבוה מבטלים המ"ע דושננתם לבניך, שחיובו לדאוג שבניו יהיו בקיאים בכל התורה כולה. ורק מי שלאחר כל העמל והיגיעה, לא עלה בידו לגדל ולחנך את בנו להיות גדול בתורה, הוא יגדלו להיות בעל הבית העמל לפרנסתו, אבל לכתחילה צריך לגדל הבנים להיות גדולי תורה.

וגם מי שרואה על בנו שאינו בעל כשרון גדול, לא יתייאש כלל ולא יחשוב שבנו זה מיועד רק להיות בעל הבית העמל לפרנסתו, שזהו טעות גדולה וכמו ששמעתי מהג"ר אהרן קוטלר זצ"ל שהרבה גדולים בצעירותם לא היו גדולי בעלי כשרון, ומעולם לא חשבו שהם יהיו גדולי תורה, אבל הם עמלו בתורה ביגיעה עד שצמחו בסוף להיות גדולי תורה. ולכן כל אחד ישריש השאיפות בלב בניו שיהיו גדולי תורה ממש.

ומשיח צדקנו כבר עומד אחר כתלינו מציץ מן החרכים מתי יבוא, והקב"ה יעזור שיהא התפשטות רוח הקדושה בעולם כולו במהרה בימינו בקרוב אמון.

